

'Laat kinderen na een scheiding meebeslissen'

Dit las ik vandaag (dd 31/01/2017) in De Standaard. Maar is dat wel een goed idee?

Hulpverleners als vuurtoren bij (v)echtscheidingen, Christel Cornelis

Daar waar ouders -volwassen en betrokken mensen- er samen met hun advocaten -volwassen en hele slimme mensen- en hun rechters -volwassen en rechtvaardige mensen- er niet meer uit komen, gaan we daar de kinderen laten beslissen?

Voor alle duidelijkheid, we hebben het hier niet over de 'gelukke scheidingen'. De scheidingen waar ouders en kinderen na een heftige emotionele periode weer rust vinden. We hebben het niet over de scheidingen waar ouders ondanks het feit dat ze zich genoodzaakt zien om hun ouderschap te gaan her-organiseren van een twee-oudergezin naar een één-oudergezin of een nieuw-samengesteld gezin, er toch in slagen om een nieuw evenwicht te vinden. Samen ouder maar gescheiden van mekaar. Deze ouders en kinderen komen we in hulpverlening niet vaak tegen.

We hebben het over de ouders die omwille van de kwetsuren die ze opliepen voor, tijdens of na hun breuk er niet in slagen om te scheiden en los te komen van mekaar. Deze ouders zijn het noorden kwijt. In hun emotionele storm zijn ze het stuur van hun schip kwijt geraakt, hun koers verloren. Ze zijn vervreemd geraakt van hun rol als ouder, de kapitein. Hun schip wordt opgeslorpt in de krachtige en allesverwoestende draaikolk van het conflict. Deze kolk zuigt hun schip met buit en bemanning naar beneden. Het is een storm die maar niet gaat liggen. Integendeel, er is weinig nodig om hem aan te wakkeren. Het is een storm die uitput en kapot maakt.

Sommige van deze ouders slagen er in om samen met een ervaren bemiddelaar een mooi plan voor hun ouderschap op tafel te leggen. Een nieuwe kaart, een nieuwe koers om verder te varen. Maar onderschat niet welke kracht dit vraagt van deze kapiteins om na een periode van tegen mekaar strijden, weer mét mekaar te moeten spreken. Het is niet elke kapitein gegeven.

Wat met de ouders die daar niet in slagen? De zogenaamde vechtscheidingen of hoog-conflictscheidingen. De ouders die na een lange juridische strijd, mislukte pogingen tot bemiddeling, uitgeput en moedeloos of gefrustreerd en strijdlustig in hulpverlening terecht komen. Laat ons eerlijk zijn, dit zijn ouders die ons als hulpverleners ontzettend uitdagen. Want deze ouders dreigen ons mee te nemen in hun verlamme machtelooheid en hun verwoestende strijd. We willen helpen want we zien kinderen en ouders in nood. We willen oplossingen, maar falen eveneens. We falen net omdat we het willen oplossen. We willen de storm temmen, maar deze natuurkracht laat zich niet temmen. Mocht het zo eenvoudig zijn, zou elke kapitein (dat zijn tenslotte erg betrokken en ervaren mensen) uiteindelijk toch zelf uit de storm geraken.

Maar we hier hebben te maken met kapiteins die opgebrand zijn, uitgeblust. Ze kunnen alleen nog naar mekaar kijken door een dichte mist van woede en verdriet.

Hun matrozen geraken uitgeblust. Kinderen vallen uit de boot op schools-, sociaal- en emotioneel vlak. Hun ontwikkeling stagneert.

Gaan we deze kwetsbare kinderen laten beslissen?

Deze ouders én hun kinderen hebben in de dichte mist een vuurtoren nodig. Iemand die de kapitein helpt het stuur van zijn eigen schip in handen te nemen. Iemand die hen helpt opnieuw te zien waar ze naar toe wilden met hun schip. Want deze ouders geraakten door de hoge nood onderweg vervreemd van zichzelf en bovenal vervreemd van hun rol als ouder, een waardige kapitein. Ze veranderden ongewild en onopgemerkt in een strijder, een piraat, die door de krachtige kolk van het conflict gezogen werd naar het schip van de andere, met als enige doel het andere schip te rammen. Om zichzelf in veiligheid te brengen. Er van overtuigd dat ze op die manier ook hun matrozen beschermen. Er van overtuigd dat ze op die manier een goeie kapitein zijn. Want dat willen ze zo graag opnieuw zijn.

Laat ons inzetten op deze vuurtorens. Vuurtorens staan aan wal en behouden het overzicht. Ze kijken mee uit over de woelige zee. Vuurtorens leren kapiteins door de storm te varen en de draaikolken te omzeilen. Ze leren hen tijdig hun vangnetten en ankers uit te gooien wanneer het even niet meer lukt. Laat ons daarom inzetten op deze hulpverleners die samen met ouders in nood in zee willen gaan en hen navigeert door deze vaak langzame zeiltocht. Hulpverleners die ook mee instaan voor het onderhoud van de vangnetten en ankers, want deze geraakten gaandeweg ook beschadigd. Op die manier zullen ook de matrozen weer wat rust vinden. Vuurtorens kunnen de stormen niet tegenhouden, en evenmin de kracht van de draaikolken. Dit zijn natuurkrachten waar we als kwetsbare mensen inderdaad machteloos tegen staan.

Laat ons vooral ook inzetten op vuurtorens die de matrozen belichten. Echt luisteren. En erkennen wat voor een moeilijke opdracht zij hebben. Hoe uitgeput ook zij zijn. Matrozen hebben vaak de beste kijk op het reilen en zeilen rondom hen. Zij hebben mee gevaren in de storm, zij hebben gevoeld waar de schepen averij opliepen, zij hebben gevoeld hoe ze zelf kracht moesten bijzetten. We moeten durven luisteren naar hun hun lasten. We moeten hun stem luider maken. Hen de kracht geven om zich op een dappere manier tot hun kapitein te richten. Matrozen, zo weten we wel zeker, zijn dapper kerels! En laat ons vooral niet vergeten, het zijn heel behendige baasjes! Die slagen er wel in om van het ene schip naar het andere te springen zolang die schepen zich niet laten meesleuren en er een stevige kapitein aan het roer kan staan.

Ik ben zelfstandig psychotherapeut en maakt deel uit van het Alianza-project, samen met Vanessa Maes, psycholoog en projectverantwoordelijke. Dit opiniestuk is geschreven vanuit de visie die het Alianza-project uitdraagt en mede geïnspireerd door verschillende andere hulpverleners op het terrein, waaronder Lieve Cottyn die onlangs nog even een vuurtoren mocht zijn voor Alianza. Alianza is een project binnen het CGG De PassAnt in Dilbeek.